

SVÆRHEDSGRAD

Det kræver præcision at tilpasse de mange sten, hvis spiralen skal blive helt perfekt.

LET

SVÆRT

TIDSFORBRUG

Et par dage inkl. tilskæring af stenene.

PRIS

Ca. 2.000 kr.

MATERIALER

- Belægningsblokke
- Stabilgrus
- Funktionsmørtel
- Grundmursplade
- Jord

Lad højbedet sno sig

Et højbed behøver ikke at bestå af en firkantet kasse. Her bygger vi et anderledes højbed af betonblokke, der snor sig i en spiral, som fyldes med jord og planter. Projektet kræver lidt arbejde, **men så får du også et unikt højbed i haven.**

Udgravning og opmåling

Højbedet er en ganske tung konstruktion, ikke mindst når det er færdigbygget og fyldt med jord. Derfor skal du sikre et solidt underlag, så bedet ikke ender med at synke ned og kæntré.

Start med at grave et hul i en diameter, der passer til hele spiralen, her er det 190 cm. Fyld hullet med stabilgrus, og stamp det godt til. Så skal bedet nok blive stående.

1

Det færdige hul skal være cirka 20 cm dybt. Sørg for, at hullet er lige dybt overalt.

2

Grav et rundt hul. Slå en pæl i jorden, og mål ud fra den hele vejen rundt. Her er diameteren 190 cm (og afstand fra pæl til hullets kant det halve).

3

Fyld stabilgrus i hullet. Gruset skal sikre, at det tunge højbed står stabilt fast, uden at det synker i.

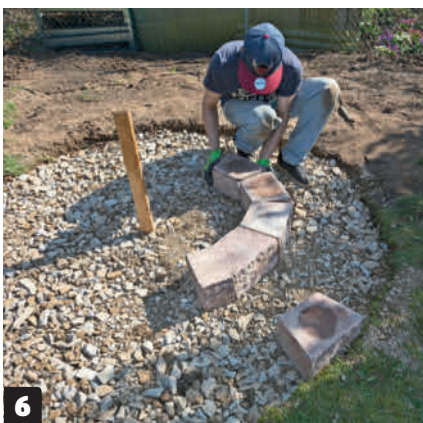
4

Stamp gruset grundigt. Du kan bruge en manuel stamper som denne, en kraftig stolpe eller en pladevibrator.

5

Læg to sten: en i inderste cirkel og en i yderste (slutstenen) ud fra målene på tegningen. Så har du dem at styre efter undervejs i opbygningen.

6

Læg de første sten ud fra tegningerne på næste side. Stenene kan skæres til med en stor vinkelsliber.

7

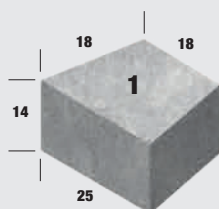
Stenene skal danne buer. Det er derfor, de skal tilpasses, hvis du vil undgå meget brede fuger imellem stenene.

SÅDAN SKAL STENENE PLACERES

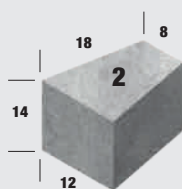
Hvis stenene skal ligge så pænt, at de danner en pæn og jævn flade hele vejen rundt, skal de skæres til, så de danner en rombeform. Og skal det være helt perfekt, skal du bruge flere størrelser. Her har vi brugt ret store blokke, der kræver en del tilskæring med en stor vinkelsliber.

Vil du lave det efter modellen her (men tilpasset dine egne mål), skal du skære blokke til som vist herunder. Du kan også snyde og nøjes med "3'ere"; så får du blot en mindre jævn murflade, fordi du er nødt til at dreje stenene, så de stikker lidt ud hist og her.

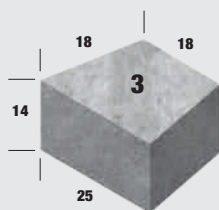
Når du skal finde sten at tage udgangspunkt i, så led efter "blokke" de steder, hvor du normalt køber belægningssten. Du kan også nogle steder købe sten skåret efter egne mål.

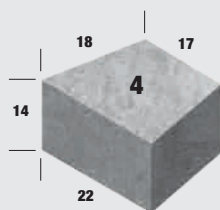
Sten 1: 27 stk.

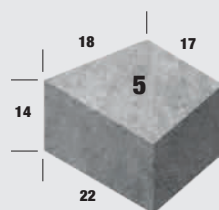
Sten 2: 2 stk.

Sten 3: 73 stk.

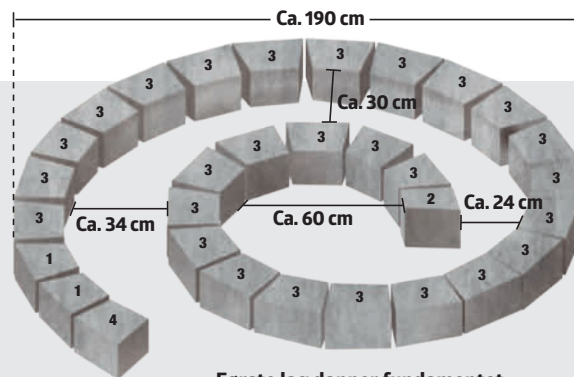

Sten 4: 3 stk.

Sten 5: 1 stk.

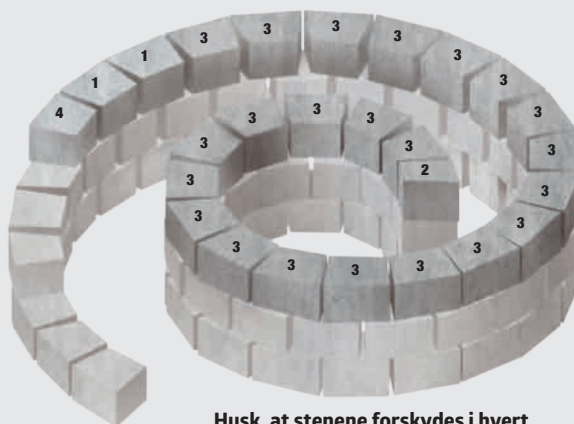
Vores sten er passet til som vist her. Det er ikke sikkert, at dine sten får samme mål, men hvis du tilpasser dem forholdsmæssigt, kommer det til at passe.

Første lag danner fundamentet. Vær omhyggelig med mål og vater.

Spiralen i andet lag starter to og en halv sten inde på første lag.

Husk, at stenene forskydes i hvert lag, af hensyn til stabiliteten.

Hvis du gør dig umage, flugter de lodrette fuger i hvert andet lag.

Opbygning

Nu kommer du til den sjove del: selve opbygningen af spiralen. Omhyggelighed er et nøgleord, for selv mindre skævheder i det nederste lag af spiralen vil forplante sig og blive forstørret, jo højere du kommer op.

Opgaven svarer fuldkommen til at bygge en mur, og derfor er det også en almindelig murfuge, du skal bruge. Det er nemmest at købe en færdigblandet funktionsmørtel.

1 Slå på stenene med en gummihammer for at få dem lagt helt fast i gruset og rettet til, så de ligger i vater.

2 Læg den nederste etage af spiralen. Følg tegningen.

3 Tjek løbende målene. Sørg også for, at stenene ligger i vater og i samme niveau. Ellers kæntrer de næste etager.

4 Bland fugemørtel med vand. Køb en funktionsmørtel, og følg blandeanvisningerne på posen.

Et piskeris til boremaskinen er en effektiv røre-maskine.

5 Læg et lag fugemørtel på de nederste sten.

Hellere for meget end for lidt: det overflødige bliver presset ud om lidt.

Du kan selv vælge, om du vil fylde de lodrette fuger eller lade dem stå åbne.

6 Læg stenene i andet lag i forbandt, så fugerne er forskudt fra lag til lag. Tryk stenen godt ned i mørtlen, så du opnår en ensartet fugetykkelse over det hele.

7

Fortsæt med andet lag sten indefra spiralens midte og ud.

8

Skrab overskydende mørtel væk løbende, så det ikke når at hærde, for så bliver det svært at få af stenene.

9

Fortsæt opbygningen, og brug jævnligt vaterpasset til at sikre, at stenene ligger plant i samme niveau og vandret.

10

Sådan ser de fugede sten ud. Studsfugene (de lodrette) behøver du ikke fylde ud.

11

Afslut andet lag. Det skal stoppe to en halv sten fra enden af første lag.

12

Læg tredje lag hele vejen rundt. Slut af med fjerde lag ud fra tegningerne.

13

Tør mørtelrester væk med en våd klud eller en svamp.

Vandtætning og jord

1 **Beklæd højbedet indvendigt med tilskårede grundmursplader.** De skal beskytte stenene mod den fugt, jorden ellers vil tilføre dem. Det giver bl.a. risiko for frostsprængninger.

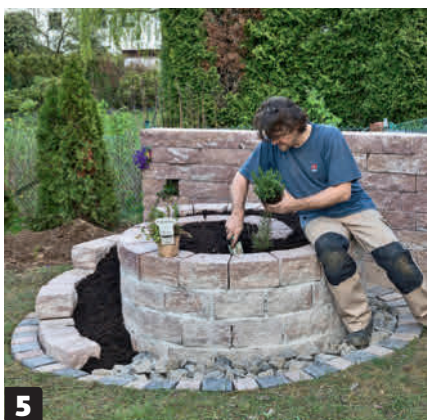
2 **Læg et lag blade i bunden.** Lidt græsafklip kan også bruges, inden der fyldes jord på.

3 **Fyld op med jord.** Jorden skal være rig på humus, altså organisk materiale. Du kan købe højbedsmuld eller forbedre almindelig plantejord med kompost og gødning.

4 **Som afslutning kan du fx fylde sten rundt om bedet** i forlængelse af jorden. Her har vi desuden valgt at afgrænse med belægningssten.

5 **Så skal der plantes.** Krydderurter, blomster, grøntsager – valget er dit.

Velkommen til foråret: Det nye højbed er færdigt.